

Maailma lõpetusest

ja

Kristuse wiimsest auuilmumisest,
surmude ülestõusmisest ning õudjate
ja ülekohtuste eluasemetest püha
kirja järele.

„Ja neil päiwil wõtawad
inimesed surma otsida, ja ei
leia seda mitte, ja püüawad ära
surra, ja surm peab neist ära
põgenema.“ Joan. 3lm. 9, 6.

Selle raamatu juures on üks suur mitme-
wärviline pilt: „Surmude ülestõusmisest ja
wiimsest kohtupäewast.“

Tallinnas

Trükitud R. Busch'i kulguga.

1890.

Handwritten text in a non-Latin script, likely Church Slavonic, appearing as bleed-through from the reverse side of the page.

Additional handwritten text in a non-Latin script, also appearing as bleed-through from the reverse side.

Печатать дозволено духовною цензурою.

Рига, 22-го Августа 1889 года.

№ 45.

Цензоръ, Протоіерей І. Линденбергъ.

0032300

I.

Maailma wiimsed ja rasked ajad, mis enne maailma lõpetust ja Kristuse jälletulemist maailma peale saavad tulema.

Paat, mida meie sündimisega ühes ilma oleme toonud ja millest üksigi inimene Adamast saadik puhas ei ole, on juba ilmas nii wägewaks läinud, et ta isegi juba Jumala ja tema püha saakramentide salgajaks saab. — Paat tõi ka surma enesega ühes, sest: „Surm on patu palk!“ — Oh patune inimese laps, kui sa oma armu-ajal selle hea karjatse healt ei wõta kuulda, kes alati su südame ukse peale koputab, siis ei tee ta ka sinu hüüdmise ega koputamise peale oma taewa ust sulle lahti. Sest mis on kõige inimeste maa-pealne elu, mis täis häda, waewa ja wiletsust, ja kui see ka kõige hea ja õnnelik on, mis on need mõnedkümned eluaastad igawese aja kohta? Nii kui ei ühtegi, ja kui palju inimesi ei sure juba lapse põlwes ja esimese eluaja hakatuses. Selle pärast käsib ka püha kiri meie hinge õnnistust taga nõuda kartuse- ja wäristusega, et meie

wõikfime peaseda sellel tulewafel kohtupäewal, mis
 kõige elawate ja furnute peale häkitselt langeb, sest
 Issand ilmub häkisti. Aga enne wiimist päewa
 saawad weel hirmsad asjad olema, sest kõik Ju-
 mala ja tema püha sõna salgajad saawad siis
 wale wäega ilmuma, kelle pea kuradist saadetud
 wale-kristus ise on. Selle pärast on meil tarwis
 alati walmis olla, ehitatud Jumala sõna sõjariis-
 tadega, et kui hinge waenlane tuleb, et meie siis
 temale suudakfime wastu panna. — „Sest et meie
 mitte tähele ei pane seda, mis nähtaw, waid mis
 nägemata on; sest nähtawad asjad on ajalikud,
 aga nägemata asjad on igawesed.“ — 2. Kor. 4,
 18. Selle pärast, ära raiska oma armu-aega ilma
 asjata, sest pärast surma ei saa ja enam aega
 patust pöördä, nii et weel õndsaks wõikfid saada,
 kui ja juba hukka mõistetud oled. — Selle kohta
 ütleb püha kiri: „Eks mu päiwi ole pisut? See-
 pärast seisa rahu; ja jää minust järele, et ma
 natuke wõikfin ennast fergitada; ennegu ma ära
 lähen ilma tagasi tulemata, pimeduse ja surma-
 warju maale; sinna maale, kus suur pime otsegu
 must pimedus, kus surmawari, ja ei ole ühtegi
 korra pärast, ja kus paiste on otsegu must pime.“
 — Hiob 10, 20—22. Ka püha Dawet ütleb
 oma 6. laulus 6. jalmis: „Sest surmas ep ole
 sinust mälestust; kes wõib hauas sinu auu üles
 tunnistada?“ — sest: „Surnud ei fiida mitte
 Jehowat, ega need kõik, kes alla lähewad sinna
 waike wõega paika. — Aga meie tahame Jeho-
 wat fiita nüüd ja igawesti. Halleluja.“ Daw.

L. 115, 17. 18. — Jah, nii wiisi näeme meie pühast kirjast, et pärast surma on hiljaks jäänud patust pöördä ja õndsaks saada. — Ka tähendawad pühad mehed hingede eluaseta pärast surma mitmet moodi ettekuulutamisel. Nii ütleb Salomon oma õpetuse sõnades 7. peatükis 27. salmis: „Tema koda on põrgu teed, need lähewad alla surma kambrite sisse“ — ja jälle 15. peat. 24. salmis: „Eli teerada käib ülespidi jellele, kes tark on, et ta põrgu eest ära saab, mis alaspidi käib,“ kuna Jesaja ütleb: „Seepärast teeb haud ennast lahti, ja ajab oma suu laiali otsata, ja sinna sisse lähewad tema suure sugused ja tema halw rahwas, nii hästi need, kes mässawad, kui need, kes rõõmu pärast seal hüppawad.“ 5, 14. — „Põrguhaud on alt liikumas su pärast, kui sa tema wastu tuled; ta äratas need kadunud, kõik „Maa“ ülemad su wastu tulema; ta saadab kõik paganate kuningad nende järgede pealt üles tõusma. Need kõik hakkawad rääkima, ja ütlewad sinu wastu: Sina oled ka nii nõdraks kui meie, meie sarnaseks saanud? Su kõrkus on maha lükatud põrgusse su naablimängide mürinaga; sinu alla on ussa laotud, ja maofesed katwad sind. Kuda oled sa hekkjas koidutäht taewast maha langenud? Kuda oled sa maha raiutud, kes sa paganate ülemaid wõimatumaks tegid? Aga põrgusse peab sind lükatama, sügawa augu kohta.“ Jes. 14, 9—12. 15. — Nii tähendawad püha meeste kirjad elu ja surma wahet, mis patu läbi maailma sisse tulnud ja mille wiimne põrgulik täius

wale-kristus oma prohwetidega on. — See on maailma wiimne aeg enne Kristuse wiimist tulemist ja auu-ilmumist. Jesuse armastajate kohta aga ütleb püha kiri neid wäga rõõmsaid sõnumeid igawese elu ja ülestõusmise peale tähendades: „Sest meie Jumal ei ole mitte surnute Jumal, waid elawate Issand ja Õnnistegija.“ „Ufus on needsinatsed. — tunnistanud, et nemad wõõrad ja majalised maa peal oliwad. Sest kes seda ütlesiwad, need annawad teada, et nemad sündimise maad suure hoolega taga otsiwad. Ja kui nemad weel selle peale oleksiwad mõtelnud, kust nemad oliwad wälja läinud, siis oli ju nendel aega tagasi pöörata. Aga nüüd igatseswad nemad paremat, see on, taewast maad; seepärast ei ole Jumalal mitte häbi neist ennast lasta nende Jumalaks hüüda; sest ta on neile ühe linna walmistanud.“ Gebr. 11, 13—17. Ka elu-puu Paradiisi aedas tähendas tulewase elu peale, niisamuti ka Enoki ja Eliase elawalt taewa wõtmine. Kõik usklikud lootsiwad juba wanal ajal uskus ühe tulewa elu ja õnnistuse peale, ehk nad küll surmawarju orus pidiwad oma Lunastaja lunastamist ootama, kes alla põrguhauda läks kolmandamal päewal neile wangidele andeksandmist, armu ja lahtilaskmist kuulutama. Hinged oliwad surmawarju orus kinni kui wangis ja ootasiwad oma ärapeastmist, nii kui meiegi uskus Kristuse auu-ilmumist ootame. Selle pärast ütleb ka Jesaja oma kurbas salmis: „Surnud ei saa elusse; kes kadunud, need ei tõuse mitte ülesse!“ 26, 14.

Kuna selle kohta see Jumalik kallis kuulusutus ütleb:
„Aga Sinu surnud saavad elama.“ — Siin näeme,
et need, kelle kohta prohvet esitiks neid raskeid
sõnu ütleb, on Jumala kartmata hinged, sest nende
ülestõusmine on teine, see on igavene surm. —

„Aga Sinu surnud saavad elama.“ — Nende
Issanda sees surnud surijate ihud saavad iga-
weseks eluks üles äratatud ja nemad saavad iga-
westi elama. —

Selle igawese elu peale on paljugi wagaseid
ja usklikkusi hingesiid waguasi ja ilma nurisemata
surma läinud libedat piina walu kannatades, sest
nad teadsiwad, et nende Jesus neile taewases
Paradiisis juba aset oli walmistanud ja krooni
tallele pannud. Wõtame mõned wagad usukanna-
tajad omale eeskujuks, et ka meie nendelt wõiksime
õppida uskus kindlaks jääma, kui ka meilegi säher-
dune usu kuusamine tuleks, mis ka wäga ruttu
wõib sündida, sest et wale-kristusele juba tuge-
wasti teed walmistatakse, mis saadan ka pea täide
saab saatma.

Kui magusasti ja armsasti kõlawad wainus
Jumala mehe Joh. Arnd'i wiimsed sõnad tema
surma-woodilt meie kõrwu. Teda arwasiwad leina-
jad juba igawese rahusse olewat läinud, kui ta
weel kord oma wäsinud silmad täis lahkust ja õnd-
sust lahti lõi. „Oh mis olen ma näinud!“ Küsi-
mise peale, mis ta siis oli näinud, ütles ta:
„Üht taewa rõõmu nägemist, mis ühegi silmad
ei ole näinud ega kõrwad kuulnud ja mis ühegi
inimese südamesse ei ole läinud; oh mis sugune

taewa auu oli see!" Selle peale pani ta oma filmad igawesele unele kinni. Wäga palju usu-tunnistajaid on oma surma eeli libedas surmatwalus taewa auu ja ilu juba ette ära näinud ja seda ka juba tunda ja maitsta saanud, nii et nad oma hirmsat piina ja walu selle wastu hoopis ära unustasiwad. Selle osaliseks saidwad ka Tehwanus ja palju Kristuse nime pärast kannatajaid ja usu-tunnistajaid prohwetisi ja püha mehi. Kõigile ei ole seda aga mitte osaks saanud, sest Issand ise teab, kuda ja mis ta kellegiga teeb, sest tema usklikud teawad, et nendel hea osa on ära walitsetud taewas, kus Jumal neile eluasemed on walmis seadnud. — Sest:

Mu nimi Talle elukirjas,
Ma tema kallis were hind.
Mis kasu, kui on ilma waewas
Siin auu ja ilu minu hüüd?
Eks Tall mind omal' kosinud
Kui ristis oli hinge heitn'd.

Jah! mitmed on weel pealegi wõidu-laulusid surma minnes laulnud. Wäga õpetaja Kargill, kes 1681 aastal Shoti pealinnas usu tagakuusamise ajal wõlla-surma sai mõistetud, ütles usu julgusega oma surma-astme peale astudes: „See on see kõige ilusam ja kenam päew mu elus, sest nüüd saan ma pea oma Jesuse juurde taewa Paradiisi.“ — Meie wõiks palju usu pärast kannatajaid nimetada, aga see kõik ei aitaks meid ühtegi, kui meie ise aga sellest osa ei wõta. Olgu selle pärast alati ka meie troost need

Jesuse wäga kallid ja armsad sõnad: „Mina olen ülestõusmine ja elu; kes minu sisse usub, see peab elama, ehk tema küll sureb. Ja igauks, kes elab ja usub, see ei pea mitte igawesti ära surema.“ Joh. 11, 25. 26. Nende ja kõige usklike surm on aga nende ärapeastmise hakatus siit furjast maailma hädaorust; selle pärast peawad ka kõik usklikud seda taewalist Jerusalemma püüdma kätte jaada oma eluteed käies ja ühte puhku oma silmi ülewel hoidma, et kitsas elutee rada nende käest ei kaoks, ega nad maailma porisse ei kukuks. Selle pärast ütleb wäga usumees Bengel: „Kust üks wäga hing lahkeb ja meie teame, et ta taewa uksest juba on sisse läinud siis tunnawad tema omaksed ja leinajad, kui Paradiisi õnnistust, mis nende peale ülewelt maha woolab ja mis järeljääjate südameid kui kaste-lillekesi kosutab, sest et tema mälestus armas ja kallis on, sest et kõik tema leinajad teawad, et ta nüüd oma Jesuse juurde on saanud!“ —

Uga oh kui hirmus on ühe Jumala kartmata hinge surm. Temal ei ole lootust, ei ärapeasemist tulewa wihapäewa eest. Tema omaksed leinawad ja kurdawad lootuseta, sest neil ei ole kellegile troosti-sõnu jagada. Kole eesaimamine täidab ilma lootuseta kõikide südameid, sest surm on nende igawene surm ja alles selle hirmsa tulewa piina hakatus, mis teises surmas igawesti nende osaks saab. Selle pärast, oh hing! otsi kartes ja wari-fedes oma hinge õnnistust, et sa wõiksid ära peas-

ta oma suremata hinge sel päeval, mis põleb kui ahi ja mil kõik uhked ja kõik, kes teha tööd tegevad, peavad olema kui kõrjs; ja see päev, mis tuleb, kõrvetab neid ära kui tuleleef, ütleb wägede Jehowa, ja see ei jäta neile mitte juurt ega oksa, ütleb prohwet Malafia. Ja et see kõik nii saab tulema, seda näitawad püha kirja ettekuulutamised, mis juba tõeks on läinud. Kes seda ei usu, see waadaku Iisraeli rahwa peale, kelle kohta Jumal on öelnud, et nad laiali pillatud peavad olema nii kaua, kui nad ära põlatud Mesiaist ei saa wastu wõtma, ja siis wõtab Jumal neid koguda oma pärismaale tagasi saata. Pea saab juba kakstuhat aastat täis, aga waene Iisraeli rahwas, kes oma süü läbi wande all õhfab, on ikka weel seesama wana Iisraeli rahwa jugu. Tema on ilma isamaata, ilma templita, peaaegu ilma Jumalatagi. Kui hirmsaid tagakiusamisi ei ole waene Iisraeli rahwas mitte pidanud kannatama teiste rahwaste tagakiusamise all, iseäranis kesk aastasadandel — Saksa, Hispania ja kogu Europa riikides. Tuhanded ja kümned tuhanded saiwad elawalt ära põletatud ja kolelasti piinatud. Jah! Jesuse tapjate soo weri tuli tema laste ja laste laste peale, nii kui nad seda ise soowisiwad. —

Ka uuemalgi ajal ei ole neil luba oma kodupaika kuskilgi jäädawalt asutada, sest wannerufub nende peal. Nad tahawad ka tükati küll sellest wandest lahti saada, mis neid rängasti koormab ja waewab. Sest kui palju Suutisid ei

ole juba risti-usku mitte läinud ja ei lähe ühte puhku. Ka tahaksivad nemad hea meelega oma pärismaale jälle tagasi minna, aga weel ei ole see aeg kätte jõudnud, kus nad oma wangipõlwest wõiwad peaseda, sest weel ei ole kõik Israel ümber pöörnud ega selle risti alla kummardanud, mida nende wanemate wanemad on ära põlganud. Arwa mõningastel saab see õnn osaks, et nad wõiwad selle püha maa süles wiimist und puhata, millest pühad mehed kiituse laulusid laulsivad. Sellest maast on ka üks usklik mees wäga ilusa järgmise laulu teinud:

Wiisil: Kui waatan Tema risti peale.

See õnnis maa mul seisab meeles,
Mis ditses nii kui Paradiis;
Ta õnnest laulis kandli heales
See püha Dawet, rõõmu täis.
Oh Maa! mu waimu film on näinud,
Kui liigutud sain usu jõuust,
Et sina waene nurja läinud
Ja maha jäänud Jesu auust.

Ju langen'd Siion ja ta müürid,
Kus hiilgas würestide auukroon?
Weel järel jäänud mõned seedrid,
Mis rohkest' kandis Libanon.
Ei seda paika üksigi näita,
Kus Josef nuttis wende käes,
Ka suurus Sekemis ei aita
Ja Jerik ammu põrmu wäes.

Ei näe ma enam kullast tooli,
Rust kohut mõistis Salomon,
Ei kuule hüüdwat sõja heali:
„Siin Issand on ja Gideon!“

Ei näe ma Moabi wäge lang'ma,
Ei wäriſema Edomit,
Ei Wilistiſi põgenema,
Et kardaks kanget Simſonit.

Jehowa käſtu kuulutades
Ei kõnni prohwet ſinu teed,
Nii kandli feeli liigutades
Ei ükſgi trõõſti ſüdamid.
Kõik ilu ſinu ſuureſt auuſt
On nii kui udu möõda läin'd,
Su sõjamehi, nende waprufi
On pime haud ju mullaks tein'd.

Nüüd oled ja küll lage, paljas
Ja leinamiſe kätte all;
Mu uſu ſilmal ſiisgi haljas,
Ta ruttab ſinu ligemal'.
Et näha ſaan ſu tühjes paikes,
Mis mulle ſaadab abaſtuſt,
End ſiisgi, nagu paistab kõikes,
Kui ilmuks fealt weel walguſtuſt.

See tõſi küll: Su wõitjad jurnud,
Ja ſinu pojad mulda läin'd;
Weel tunniſtuſeks mäed ja kaljud,
Mis aeg ei ole otſa tein'd —
Mis üle nende jalad käinud,
Kus otſas nemad kõndinud,
Need tunniſtawad, et nad näinud,
Mis ennemuiste ſündinud.

Weel ſinab eemalt Sinai mägi
Ja Nebu lumefi kaetud pea,
Kuiſt käſud and' Jehowa wägi,
Kuiſt Moſes näinud rahu-maa.
Nii ſeiſwad alles Moõd'ni müürid,
Kus Makabeus ſündinud,
Ja nagu näekſin taewa keermid
Seal mäel, kus Jeſus läikinud.

Weel leinab Kolgata ja paistab
Weel Moria mäe peal templi paif,
Ja iga hõse udu lastab
Muud mägeid ja nurme maid.
Weel puhub waifne tuule lehke
Sealt Karm'li mäelt, mis haljendab,
Ja Hermon tõuseb taewa lahkme,
Kus udu läbi sinetab.

Weel siriseb Siloa hallit,
Kuu paistel hiilgab Petesta;
Suur Jordan ajab wood, kui pealif,
Ka Kidron wõtab kohista'.
Siit jaadif laewad purjetawad
Kenesfareti järwe peal,
Weel üksigi loom ei elu saanud,
Mis elaks jurnu järwes teal.

Weel annab waga kõne kuulda,
Kus Issand käin'd ja õpetan'd,
Kus Latjarus on pandud mulda
Ja Jeesus teda aratan'd,
Mis teed on Jeesus linna sõitnud,
Kus rahwas laulis kiituse
Ja kus ta seda kõif on täitnud,
Mis temast pandud kirjasse.

Weel wõin ma usu-kilbi najal
Su järel, Issand, käia teal
Su sõimeft kuni haua rajal,
Rabatast, Taabri mäe peal.
Oh! lõppenud ju auu ia ilu,
Ja rifutud, ja kallis maa,
Sust üksigi see, kel wainu elu,
Wõib ennast ustus rõdmusta'.

Kui jõud mul tahab nõdraks minna,
Siis wõtan usu kепifef
Ja ruttan ristii juurde sinna,
Kus Jeesus rippus minu eest.

Seal juud tall' annan, jään ta juure
 Ja kuulen sõnad tema juust,
 Siis lõpeb kõik mu waew ja mure,
 Mu wäsin'd hing saab kinnitust.

Aga ükskord tuleb aeg, kus Iisrael kõigest omaast südamest Õnnistegija poole pöörab ja ära kadunud poja wiisil jälle selle õnnistuse juurde tagasi keerab, mis temale maailma aljmisest oli walmistatud ja kuulutatud. Siis saab ka Jeesus teda jälle wastu wõtma. See on aga ka Kristuse tulemise auu-päewa märk, et wiimne päew ligi on. Sest nii, kui enne wana Jerusulemma ärarikkumist wale- ja ka tõe-prohwetid ilmusiwad, nii ilmuvad nad ka selle maailma wiimse päewa eel. Sest Jeesus ütleb Matteuse raamatus 24. peat. 24. salmis: „Wale-kristused, ja wale-prohwetid saawad üles tõusma, ja suuri tähti ja imetegusiwad tegema, et nemad saaksiwad eksitada ka neid, kes ärawalitsetud, (kui see wõiks sündida).“ — Wale-kristus saab ka suuri imetähta tegema. Temal saawad ka eelkäijad ja prohwetid olema, nii et ka tuli taewast nende sõna peale maha langeb. Ta saab nii hirmus ja wägew olema sõnas ja teos, et ta isegi palju ustjaid, aga siiski nõtru usklikkusiwad ära eksitada wõib. Ta tuleb kõige pörgu kawaluse- ja wäega, nii et üksigi waewalt tema wastu saab. Ta tuleb aga ka ühes tasanduse- ja heldusega kui õigegei Kristus, sest et kurat enesele tihti walguse ingli näo wõtab. Sellest wale-kristusest ehk ka metsaliest räägitakse Danieli raamatus 7. peat. 7. salmis:

„See elajas oli hirmus, ja jäle, ja wäga tugew, ja temal olivad suured raudhammad, ta sõdi ära ja murdis rusuks, ja mis üle jäi, tallas ta ära oma jalgega.“ —

Sel elajal on ka kümme sarwe, mis kümnet kuningriiki tähendawad, mis wana Rooma riigist arwatakse tõuswat. „Wäike sarw“ aga, „kellel filmad olivad kui inimese filmad,“ see tähendab tema suurt ilmalikku tarkust, ja suu, „mis suuri asju rääkis“, tähendab wale-kristuse Jumala teotamist ja sõit, mis püha on. „Ja ta wõtab Rõigefõrgema wastu sõnu rääkida, ja Rõigefõrgema pühad raskesti waewata: ja tema mõte on, seatud asjad ja kohtuwiißid teist wiisi seada, ja neid antakse tema kätte“. Tan. 7, 25.

Kristuse wastaseks arwati esiti Rooma keisert Nero, kes kange ristiusu tagakiusaja oli. Aga see oli juba iseäranis selle pärast wale, sest et Nero ise pagan oli, kuna Kristuse wastane kui ristiinimene, aga saatana wäes ilmuma saab. Ka arwati Jumala sõna tagakiusamiste pärast juba endisel ajal Rooma paawsti Kristuse wastaseks, sest et mitmed paawstid teisa usulisi tule- ja mõõdgaga hirmsal kombel surmata lasksiwad. Weel ei ole aga see õige wale-kristus mitte ilmunud, sest et pühakirja ettekuulutamised sellega ühte ei lähe. Wale-kristusi on juba küllalti ilmas, aga need on sõid tema eelkäijad ja teewal-mistajad. Mikspärast wale-kristusest nii palju kirjutatud saab, on see, et usklikud teaksiwad enast hoida õige selle hirmsa usu õpetuse ja tema

saatana jüingrite eest, sest ajad on pahad, nii kui laul ütleb:

Wiisil: Mu elu Kristus ise.

Küll on ju hirmsad ajad

Küüd jõudnud ilmale,

Sest pea wõtab tulla

Kristuse wastane.

Seepärast sinu poole,

Oh Jeesus, hüüame:

Meid wõta oma hoole,

Kui ilmub waenlane.

Sest wiimselt, kui kord tuleb

See wiimne auupäew,

Siis wõitlemine lõpeb

Ja otja saab kõik waew.

Uga sel hirmsal ajal saadab Jumal kaht tunnistajat prohwetit, keda metsaline aga wõtab ära tappa, kui ta sügawusest üles tõuseb. — Need kaks usutunnistajat aga kuulutawad armuõpetust kõigile, et truiks jäänud usklikkused kinnitada ja maanitseda sel raskel wiletsuse ajal, mäherdust ei ole maailma algmisest juit saadik olnud ega jaagi tulema, sest kui need hirmsad ajad ei saaks usklikkude pärast lühendatud, siis ei peaseks ei üksigi liha. —

Wale-kristuse hirmust walitsemise aega arwatakse kolm ja pool aastat wältawat, sest Joan. Ilm. raam. öeldakse mitmet moodi tähendades selle aja kohta, et see on tuhat kaksjada kuuskümmend päewa, ja jälle et metsalisele anti aega kaks kuud wiiekskümmend j. n. e.

Kristuse wiimne auuilmumine ja wiimne kohtupäew.

Rööwliitele. Uhketele. Joodikutele. Wõõra Jumala teenritele. Petja kasu püüdjatele. Hinge tapjatele. Nõidadele. Abielu-rikkujatele. Keelepeksjatele. Ahnetele. Wanemate teotajatele. Usu salgajatele. Ilma halastamatatele. Walelikkudele.

Aga kui inimese Poeg tuleb oma auu sees, ja kõik pühad inglid temaga, siis istub tema oma auujärje peal. Ja siis peab kõik rahwas tema ette kogutama, ja tema lahutab neid ühest ära, nõnda kui karjane lambad ära lahutab sikkudest; ja tema paneb lambad oma paremale käele, aga sikkud pahemale käele seisma. Siis wõtab kuningas neile delba, kes tema paremal käel on: „Tulge tenna, minu Isa õnnistatud, pärige kuningriik, mis teile on valmistatud maailma asutamiseks.“ Siis wõtab tema ka delba neile, kes pahemal käel on: „Minge ära minu, teie ära neetud, igawesesse tulede, mis valmistatud on kurabile ja tema inglitele.“ Ja need sinatseb lähewad igawesesse walusse, aga õiged igawesesse elusse. (Matt. 25, 31—34. 41.) — Ärge effige mitte, Jumal ei anna enast mitte pilgata, sest mis inimene ial külwab, seda tema ka lõitab. Sest kes oma liha peale külwab, see lõitab lihast hutatust; aga kes Waimu peale külwab, see lõitab Waimust igawest elu. (Mat. 6, 7. 8.) — Aga argade, ja uftmatate, ja hirmsate ja tapjate, ja hoorapidajate, ja nõidade, ja wõõra jumala teenrite, ja kõige walelikkude oja peab tule- ja wõõraliga põlewas järwes olema. (Jlm. 21, 8.) Ja leba ei leitub elu-raamatu sisse kirjutatud olewat, seda heideti tule- järwe. (Jlm. 20, 15.) — Ja waata, ma tulen nobebasti ja mu pall on minuga, igaihe kätte taubada, nõnda kui tema tegu on. Mina olen A ning D, Algu ning Dts, esimene ning wiimne. Õndsad on need, kes tema käsufõnade järele teewad! Amen. (Jlm. 22, 12. 13. 14.)

Ilomantsi koguduse
 kirjanduse ühiskond.
 Jäna 29. Abiyoma 1889. aasta.
 Kirjanduse ühiskond
 J. Lauriõnõnõnõnõ.

Tallinnas 1889. K.Buschii raamatukaupluse kuluga trükitud.

Sel ajal saavad ka suured imetähed loomuse vägedes ilmuma. „Sest päewas, kuus ja tähtedes peavad imetähed olema, ja maa peal peab rahwal ahastus olema ilma nõuta, et meri ja wee wood kohisewad.“ Luf. 21, 25. „Aga warsti parast seda wiletsuse aega läheb päike pimedaiks, ja kuu ei anna oma walget, ja tähed langewad taewast maha, ja taewa wägesid peab kõigutatama.“ Matt. 24, 29. Nii kui Jerusalemma ärarikkumise eeli imetähed sündisid, nii saab see ka wiimse päewa eel olema. Enne Jerusalemma linna hukatust kuuldi mõõga kolinaid õhus ja ka heali: „Minge ära! põgenege!“ — Ka üks Jesuse nimeline mees tormas aastate wiisi mööda müüriksid ja wallisid, wahet pidamata hüüdmisega: „Häda, häda, häda Jerusalemma ja tema rahwale!“ — Kuna üks waenlase nool teda furmas; tema wiimised sõnad olivad: „häda Jerusalemmale! häda ka mulle!“ Kui suured imetähed ei peaks siis weel Kristuse auuilmumise päewa eeli sündima, kui seda juba ühe maapealse asja eeli nii suurel mõõdul sündis. — Sest:

Üksford ilm raskub, taewas kõigub

Ja wiimne aeg on ilma peal.

Siis Jesu auu-järg pilwes ilmub,

Ta kohut mõistma tuleb teal.

Jah! rahwal peab kartus ja ahastus olema nende asjade wotamise pärast, mis maailma peale peawad tulema, sest et taewawägesid peab kõigutatama. Inimesed saavad wärisema nii kui Noa

ja Loti ajal, sest nad märkavad neist taewawägede imetähedest, et suured asjad on tulemas. Selle pärast walwake ja paluge, et teie wõiksite ära põgeneda nende asjade eest, mis peawad tulema, sest häkitselt ilmub Issand. Kes siis walwis ei ole ja kellel usu-õli lampides puudub, nii kui neil wiiel rumalal neitsil, see jääb taewa pulma rõõmust igawesti ilma. Selle pärast olge walwsad palwes ja palumises, et teie peigmehe tulemisel ukse taha ei jää! Kes aga Issandat ja tema sõna armastawad, neile on Issanda auuilmumine rõõmuks ja äralunastamiseks ja nad ütlevad: „Tule Issand! jah tule nobesti! Ja kui see kõik hakkab sündima, siis waadake ülesse, ja tõstke oma pead ülesse, selle pärast et teie äralunastamine ligi on.“ — „Sest tõesti, mina ütlen teile, et selleinatse põlwe rahwas ei löpe mitte ära, kuni see kõik saab sündima.“ — Luk. 21, 28. 32.

Sest sellel kõige hirmsamal häda ja wiletsuse aja lõpul, kui kõik need, kes Issanda ja tema sõnale truuiks on, palwes õhkawad ja paluwad, et Issand wõtaks neile abi saata nende wiletsuses, siis kuuleb ka Issand nende palwet, sest kui häda kõige suurem, siis on ka abi kõige lähem. „Ja siis peab inimese Poja täht taewas nähtama.“ Matt. 24, 30. Mis moodi, kuda ja millal see sünnib, seda ei tea ega wõi ka ükski ette ütelda, sest et Jumal seda oma püha inglitelegi ei ole teada andnud, aga et see ligi on, seda näitawad kõik need wiimse aja märgid, mis juba ilmuvad.

Seft Issanda päew tuleb kui waras öösel. Issand saab tulema, seft Apostlite lugus öeldakse: „Nii kui teie Teda olete näinud taewa minewat, nii saab ta sealt ka jälle suures auus ja wäes wiimisel päewal tulema kohut mõistma kõige elawate ja surnute peale.“ — Siis saawad kõik usklikud oma päid rõõmuga üles tõstma, seft et nende lunastamine ligi on, kuna aga tema põlgajad huluma saawad, seft: „Siis peab ülekõhtune awalikuks saama, keda Issand tahab ära kaotada oma suure waimuga, ja kellele ta oma tulemise ilmu- mise läbi otša tahab teha.“ Tesl. 2, 8. Siis teeb Issand wale-kristusele ja kõige tema wäele otša, seft Ilmutamise raamatu 19. peatükis ja 20 ja 21 salmis öeldakse: „Ja metsaline wõeti finni, ja temaga wale-prohwet, kes imetähed tema ees oli teinud, mis läbi tema oli eksitanud neid, kes metsalise märgi olitrad wastu wõtnud, ja kes tema kaju kummardasiwad; neid wisati mõlemaid elawalt tulejärwe, mis wäawlis põleb. Ja teised tapeti ära Issanda mõõgaga, kes hobuse selgas istus.“ —

Issanda auu-ilmumiseega ühes on ka kõe wiimne-päew ja kohus üheskõrs. Tema tuleb kui waras öösel. See on: Tema tuleb häkitselt. Matteuse raamatus öeldakse selle kohta: „Inimesed ei pannud seda tähele, kuni weeuputus tuli, ja wõttis neid kõik ära; nõnda peab ka inimese Poja tulemine olema. Siis on kaks wäljal: teine wõetakse wastu, ja teine jäetakse maha.“ Seepärast walwake, seft teie ei tea, mil tunnil teie Issand

tuleb." Ilmaasjata oli selle pärast ka nende wiie rumala neitsi floppimine pulma ukse taga, sest neile wastati: „Mina teid ei tunne!“ — kuna aga õiged Issanda auu=riiki lähewad pilwes, sest: „Tema läkitab oma inglid suure pasuna healega, ja nemad peawad kokku koguma tema ärawalitsetud neljast tuulest, teisest taewa otsast teise.“ Matt. 24, 31.

Mei' usulambid süüta
Nüüd ise põlema,
Et wõime walmis olla
Su pulma tulema.

II.

Kristuse wiimsest auuilmumisest, furnute ülestõusmisest ja nende wiimsetest eluasemetest, püha kirja järele ära seletatud.

Kristuse wiimne ja wäga suur auuilmumine sünnib häkitselt, sest: „Otsegu wälk tõuseb homiku poolt ja läheb õhtu poole, nõnda peab ka inemese Poja tulemine olema,“ ütleb püha kiri; ja nõnda saab ta ka häkitselt tulema. „Sest tund tuleb, millal kõi, kes haudade sees on, peawad tema healt kuulma, ja wälja tulema, kes on head teinud, elu ülestõusmiseks; aga kes on paha teinud, hukkamõistmise ülestõusmiseks.“ Joh. 5, 28. 29. Ja et see tõesti nii saab olema, seletawad meile need järgmised Kristuse sõnad:

„Taewas ja maa lähewad hukka, aga minu sõnad jääwad igawesti.“ — Ka kõik loomus igatseb ühe peastmise ja hingamise järele, millal kõik loom wabaks saab orjusest, mis patu langemisga kõige looduse peale langes, sest: „Ka seesama loom peab peastetud saama kaduwa asja teenistusest Jumala laste auu wabaduseks.“ Rom. 8. 21. — Ja mis peale kõik Kristuse armastajad, usuwõitlejad ja pühad martrid on ilmast lahkunud, et nad wiimsel päewal lootiwad igaweseks eluks üles tõusta, see saab siis tõeks minema, kui Jumal ise ära pühib kõik nende weepisarad nende filmist. Siis ei saa enam surma olema, ei leinamist, kaebamist ega kisendamist; sest et see kõik on mööda läinud. Siis ütleb ka Issand: „Waata, ma teen kõik uueks.“ — Siis heidetakse ka kurat ja wale-kristus oma prohwetidega ja järelkäijatega sinna tule- ja wääwli-järwe, kus neid wae watakse wõd ja päewad, igawesti. „Ja keda ei leitud eluraamatu sisse kirjutatud olewat, seda heideti tule-järwe.“ Joh. 3. 12—15.

Oh armisad hinged! kes teie siin armu-ajal Issanda kallist kutsumist miski ei pane ja seda ühest kõrwast sisse ja teisest wälja lasete, mis ta teile oma püha sõna läbi kuulutab ja millega ta teid oma juurde kutsub, Teie saate tõega ükskord Issanda wiimsel kohtu- ja auuilmumise-päewal mägede ja mäe-künkude wastu ütlema: „Katke meid selle wiha eest, kes auujärje peal istub ja kelle pale walgust meie ei wõi kannatada.“ — Oh Jumal! aita et ka meie seda taewast Jerusa-

lemma võikjime näha saada, mis taewast maha tuleb. Jumalast ja kelle walguis on kõige kallima kivi sarnane ja kelle wulitsad on kristali klaasist ja kui selge kuld, mis wastu hiilgab, mille Tempel on Issand kõigewägewam Jumal ja Tall. Sellel linnal ei ole ka päikest ega kuud tarwis, et nemad seal sees peaksiwad paistma; sest Jumala auu walgustab seda, ja tema küünal on Tall. — Tema wärawaid ei pea ka mitte lukku pandama, sest et seal ei ole ööd. Ja sinna sisse ei pea ühtegi saama, mis ära keelatud on, ega mis hirmsaid asju ja wälet teeb, kui aga need, kes Talle eluraamatusse on kirjutatud. Joh. 3. 21. peat. „Ja et meil võiks meelewaid olla elupuust süüa, ja wärawait linna sisse minna.“ — 3. 22, 14. — Sest Jumal on ütelnud: „Keed on ustadwad ja tõsised sõnad; ja Issand, püha prohwetide Jumal, on läkitanud oma ingli oma sulastele näitama, mis nobedasti peab sündima. Waata ma tulen pea!“ 3. 22, 6. 7. „Ma tulen nobedasti, ja mu palk on minuga, igauhe kätte tasuda, nõnda kui tema tegu on. Mina olen A ning D, Alguis ning Ots, esimine ning wiimne.“ 3. 22, 12. 13. „Ja ma nägin üht suurt walget auujärge, ja seda, kes selle peal istus, kelle palge eest põgenes maa ja taewas, ja neile ei leitud aset.“ 3. 20, 11. „Ja ma nägin uut taewast ja uut maad; sest esimine taewas, ja esimine maa oliwad mööda läinud.“ 3. 21, 1. „Ja ma nägin surnud, pisukesed ja suured, Jumala ees seiswat, ja raa-

matud tehti lahti, ja teine raamat tehti lahti, see on eluraamat; ja furnute peale mõisteti kohut seda mööda, kui raamatute sisse oli kirjutatud, nende tegude järele. Ja meri andis furnud, kes tema sees olivad, ja surm ja põrguhaud andsiwad furnud, kes nende sees olivad, ja igaihe peale mõisteti kohut nende tegude järele. Ja surm ja põrguhaud heideti tule-järwe. See on teine surm. Ja seda ei ole leitud eluraamatu sisse kirjutatud olewat, seda heideti tule-järwe.“ Ilm. 20, 11—15.

„Sest waata, see päew tuleb, mis põleb kui ahi, ja kõik uhked, ja kõik, kes öela töö tegetwad, peawad olema kui kõrs; ja see päew, mis tuleb, kõrwetab neid ära kui tuleleek, ütleb wägede Jehowa, ja see ei jäta neile mitte juurt ega oksa.“ Mal. 3, 19. Suure auu ja wäega tuleb Issand wiimisel päewal kohut mõistma elawate ja furnute peale. „Siis tema läkitab omad inglid suure pasuna healega, ja nemad peawad kokku koguma tema ära walitsetud neljast tuulest, ühest taewa otsast teise.“ Matt. 24, 31. Ja siis tuleb Issand ise sõja kiskendamise, peingli heale ning Jumala pasunaga taewa pilwe peal. Siis on wiimne päew ja Issanda teine auuilmumine. Temaga ühes tulewad kõik pühad, kes temaga ühtlasi saawad maailma peale kohut mõistma, nii kui kirjas on öeldud: „Pühad peawad maailma peale kohut mõistma“ Brohwet Daniel ütleb selle kohta: „Tuhat kord tuhanded teenisiwad teda ja kümme tuhat seisiwad tema ees.“ Eht küll Issanda muutmise ja taewaminemise auulik oli, siisgi

on tema wiimse kohtupäewa ilmunise auu kõige
suurem ja auulisem. Selle kohta ütleb jälle see-
sama püha prohwet: „Da auujärg oli kui tule-
leegid, tema rattad kui põlew tuluke, tulejõgi woo-
las ja läks wälja tema juurest.“ Tan. 7, 9. 10.
Selle pärast nõudke oma hinge õnnistust kartuse-
ja wäristusega, kõige nende asjade pärast, mis pea-
wad ja saawad wiimisel ajal ja wiimisel päewal
tulema. Oh hing! mõtle selle peale ikka ja alati,
et mis tahad sa temale ükskord wastata, kui sa
tema püha sõna järele ei ole elanud, ega teda
kartnud ja armastanud. Sest püha kiri ütleb:
„Kga taewad ja maa, mis nüüd on, on sellesama
sõna läbi tallele pandud, ja hoitakse neid tule-
tarwis kohtu ja jumalakartmata inimeste hukatuse
päewani, sest Issanda päew tuleb kui waras ööse,
millal taewad rakkumisega peawad huffa minema,
ja ilmalikud asjad ära põlema ja lõppema, ja
maa ja teod, mis seal sees on, peawad ära põ-
lema.“ 2. Peetr. 7, 10. Selle pärast, oh wen-
nad ja õed! olge palwes oodates ja tõtates Jumala
tulemise päewa poole, kus kõik wana peab otsa
saama, et meil maad ja aset wõiks olla neis uutes
taewastes ja uutes maades, kus õigus sees elab,
sest see on Issanda püha ja tõsine tõotus. See-
pärast, mu armsad, et teie seda teate, siis kat-
suge hästi, et teid temast ilma wigata ja lait-
mata rahu seest leitakse, ja et teie ennast ei las-
eksitada üleannetumate läbi, ja et teie tema wal-
mistatud taewa õnnistusest wälja ega ilma ei jää,
sest: „Sues on foerad, ja nõiad, ja hoora-pida-

jad, ja tapjad, ja wõõra jumala teenrid, ja kõik, kes walet armastavad ja teevad." Sest: „Kes ülekohut teeb, see tehku veel ülekohut, ja kes roojane on, see saagu veel roojasemaks; ja kes õige on, see saagu veel õigemaks; ja kes püha on, see saagu veel pühamaks. Sest: „Ma tulen nõbedasti, ja mu palk on minuga, igaühe kätte tasuda, nõnda kui tema tegu on.“ — Ilm. 22, 15. 11. 12. Siis saab Jumal oma armastajatele ütleva: „Tulge tenna, minu Issa õnnistatud, ja pärige seda kuningriiki, mis teile on walmistatud maailma algmisest saadik.“ Sest õndsate wõidukroonid ja walged riided on neile ammu juba tallele pandud ses uudes taewases Jerusalemmas, mis taewast maha tuleb, otsegu pruut, mis peigmehe wastu on ehitatud. Siis on Jumala telt inimeste juures, sest tema ise on õelnud: et tema tahab nende juures kui telgi sees elada, ja nemad peavad tema rahwas olema, ja Jumal ise tahab nendega olla, nende Jumal. Jah, kui Jumal ise meie leinamist ja häda on rõõmuks muutnud, siis wõime meie Issandale üht Hosianna teise järele laulda, tema paremal käel, ja paista kui tähed. Selle pärast: „Pea kinni, mis sul on, et üksigi ei saa sinu krooni wõtta!“ Ilm. 3, 11. Täna, täna on veel armu-aeg, selle pärast pööra ümber ja paranda meelt, et sul osa oleks pühade osasamisest, uue Jerusalemma auust ja taewa rõõmust, nii kui laulus ülesse on pandud:

Wiisil: Jerusaleml, sa kallid taewa linn, eht: Omal wiisil.

Oh püha linn, sind teretab siis keel,
Kui näen ma armu uft!

Su järel ihtab järgest' minu meel,
Ja tunneb kurvastust.
Oh millal saan sind näinud,
Siis rõõmust läigib film,
Kõik waewa unustanud,
Mis saatis mull' maailm.

Mis püha rahwast kenast' ehitud
Ma näen seal tulema?

Waat', neid on Jeesus ära walinud,
Ja pesnud werega.
Neid saadab teretama
Meid armas Jeesuke
Ja heldest juhutama
See püha linnasse.

Kõik prohwetid ja püha wanemaid

Ja ristikogudust,
Kes maa peal risti koormat kanda said
Ja waewa wiletsust,
Neid näen, auukroonid peas,
Ja walge riidega,
Seal taewaliste seas
Kui tähti hülgama.

Kui ma siis wiimaks Paradiisi saan

Ja rahupaika näin'd,
Siis rõõmsa suuga mina kuulutan,
Mis head mull' Jeesus tein'd.
Siis Halleluja laulan
Ma suure healega,
Ja püha! püha! hüüan
Siis ilma lõpmata.

Ja rõõmu hõiskamist ja kandli healt

Ja laulu helinat
On igawesest ajast kuulda sealt,
Et taewad kõlawad.
Kui laulsid siia maale

Kõik inglid jüdamest,
Nii laulame siis meie,
Ka taewas igawest'.

Küll on aga selle wastu öelate põli hirmus ja kole! Jumal neab neid ära igawesti ja heidab neid kuratite sekka sinna tule- ja wäawliga põlewasse järwe. Nad ei wõi Issandale oma maa-pealsest majapidamisest aru anda, kui Issand seda nende käest wiimsel kohtupäewal nõuab, sest et nad hooletumad, tuimad ja laisad on olnud. Nad ei ole teda kartnud ega armastanud, selle pärast ei tunne ka Issand neid, waid ütleb: „Mina teid ei tunne!“ — Issand kutsub küll kõiki, aga kiri ütleb siisgi: „Palju on kutsutud, aga pisut ära walitsetud.“ Matt. 20. peat. 16. salmis. Kui nüüd teie tema kutsumist sel armuajal ei kuule, siis ei aita see kutsumine teie kohta ühtegi ja teie peate wälja jääma Talle püha õhtu söömaajast ja taewa rõõmust. Kus on siis teie päik? Kaks teed ja kaks kohta on aga olemas. See on: Kitsas tee kitsa wäraga ja lai tee laia wärawaga; ja igawene taewa õnnistus ja igawene hukatus põrgu piinaga. Õndsate kohta ütleb püha kiri: „Kes wõib mind hukka mõista? Kristus on see, kes jurnud“ — ja „Kes ka on üles äratatud!“ ja „Kes ka on Jumala paremal käel, kes ka meie eest palub.“ Selle pärast: „Surm, kus on sinu astel? põrguhaud, kus on sinu wõimus?“ 1. Kor. 15, 55. Kui meie nende sõnadega siit ilmast lahkume, siis on meil tõesti elu ja igawene õnnistus ees oodata. Kui meie

aga Teda oleme põlganud ja Tema käskude vastu elanud, siis ei ole meil mitte osa pühade osasamisest, sest otsekui pikse müristamine, nii saavad need sõnad nende meelest olema, kui kohtumõistja ütleb: „Minge ära minust, teie ära neetud, igawese tulesse, mis walmistatud on kuradile ja tema inglitele!“ — Jumal neab ülekohtused ära ja heidab igawese põrgu tulesse, mis on walmistatud kuradile ja tema inglitele, kust nende walu suits peab üles tõusma igawesti igaweseks ajaks.

Selles tule- ja wääwliga põlewas järwes saavad kuradid ja kurjad inglid ja jumala kartmata inimesed igawesti põrgu piina kannatama, millest kiri ütleb: „Et seal peab olema hulumine ja hamaste kiristamine ja kus nende uss ei sure ega tuli ei kustu ei igawesti!“ — Selle pärast aita, et meie alati walmis oleksime sinu tulemise vastu!

Pärast surma on patustpöörmine juba hiljaks jäänud. Seal pool hauda ei ole enam aega kahetseda ega meelt parandada. Surma tunniga algab kas igawene elu ehk igawene hukatus. Sest seda näeme meie rikkast mehest, kes kohe põrgu piina walusse sai, ja waehest Laatsarusest, kes Abraami süles juba kohe taewa röömu ja õnnist põlwe hakkas maitsema. Küll palus weel rikas mees isa Abraami, et ta Laatsarust enesele üht tilka wetgi pidi saatma tooma. Aga mis sai ta wastuseks? Isa Abraam wastas: „Boeg, mõtle! et sa oma head põlwe juba elus oled kätte saanud.“ Nii saab ka Issand oma sõna põlgajatele wiimsel kohtupäewal wastama: „Minge mi-

nust, teie äraneetud j. n. e.!" — Siis läheb maailm hukka ja kõik mis temas on, aga usklikud kistakse ülesse taewasse. Hirmus ja ka väga auuline on siis inimese Poja tulemine taewa pilwes, sest taewad peavad raksumisega mööda minema ja siis tõuswad surmud üles kas igaweseks eluks ehk igaweseks surmaks. Seal hüüab elu tema paremal käel: „Õnnis! õnnis!“ kuna aga surm ja hukatus tema paremal käel kaebab: „Häda! häda!“ Siis kuulatakse heali, otsekui kangelast pikse müristamist ja kangelast wee kohisemist, mis kui ütlevad: „Halleluja, sest et Issand meie Jumal on kuningas, kes walitseb igawesti.“ Ilmut. 19. peat. Seal lasseb siis Jumal delate peale püha kirja järele jämedat rahet sadada; see on tuli, ja wäiwel, ja kõrwetaja tuul, mis nende osa on, kes igawest hukatust peavad pärima. Law. 11. laul.

Selle pärast õhka ja palu, et sind wäärt arwatakse ära põgeneda kõige see eest, mis peab tulema, et mitte häkitsest su peale ei tule tema wihapäew. Sest ei siis aita ütlemine mägede wastu: „langege meie peale, ja kaljudele: pange meid warjule selle pale eest, kes auujärje peal istub, ja Talle wiha eest, kes meie tegude järele meie peale on tulnud kohut mõistma!“ — Oh hinged! kuhu tahate teie siis tema waimu eest minna, sest et tema igas kohas on? Selle pärast: „Del jätku omad wiisid maha, ja kes nurjatu, omad mõtted, ja pöörge Jehowa poole, siis halastab ta tema peale, ja meie Jumala poole, sest ta annab väga palju andeks.“ Oh selle pärast pöörge patust

weel täna, sest kes teab, ehk on see juba homme
hilja! Selle pärast:

Wiisil: Jeesus tule minule.

Ole ustaw hauani,

Jesu wastu taewani.

Närtsimata krooniga

Saad siis ehitatud ja.

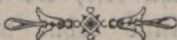
Ole ustaw surmani,

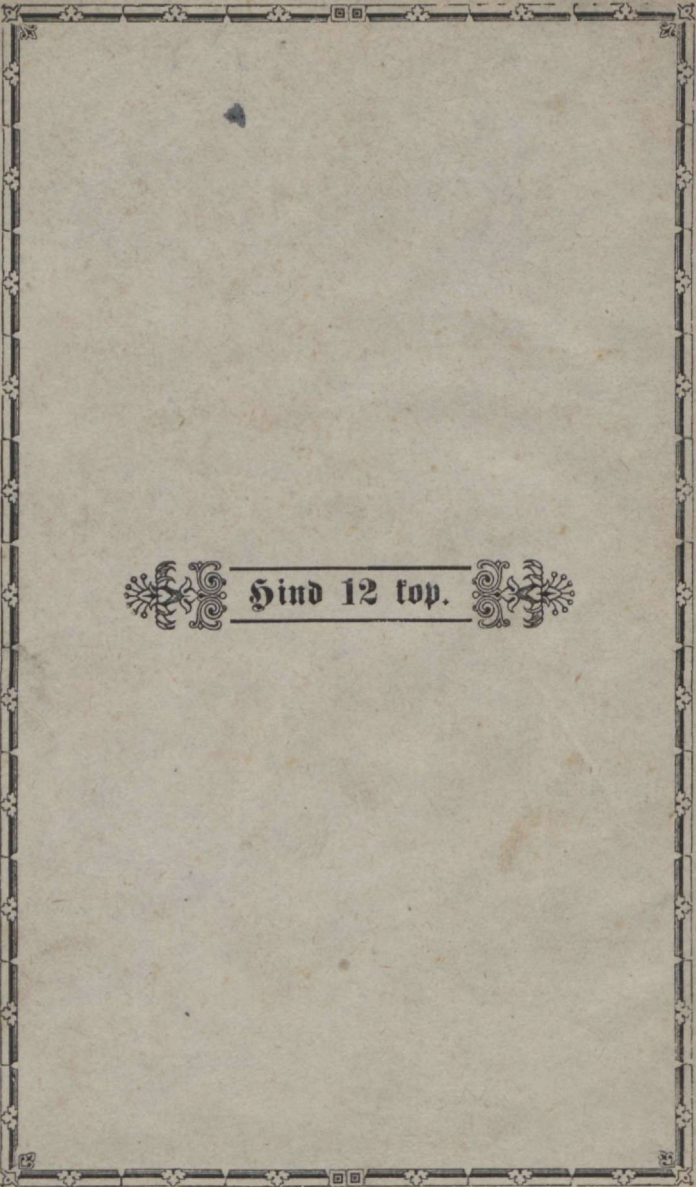
Ilma ära kardagi,

Taewas aje walmistud,

Saalemis, kus rahumaa.

Jah! taewas on meie rahumaa ja taewa poole
läheb meie tee siit maailma tõrbest ja hädaorust,
sest siin ilmas õhkawad kõik Jeesuse armastajad ja
külwawad nuttes oma head ususeemet tulewa elu
rõõmsaks ülestõusmiseks, kus Jeesus ise neile wõtab
õelda: „Tulge tenna, teie minu Isa õnnistatud,
ja pärige seda kuningriiki, mis teile maailma alg-
misest saadik juba on walmistatud.“ — Jah! seda
aita ise, oh Jeesus! Amen. —

Sind 12 top.